

Trojstvo – kratak biblijski osvrt na osnove ovog hrišanskog verovanja

Slavoljub Vulicevic - jvulicevic@gmail.com

Ovo je široka tema koja zahteva naše najdublje istraživanje uz molitvu da nas Duh Sveti u tome vodi.

Postoje više načina kako se može pristupiti predstavljanju biblijske nauke o Trojstvu. Često se studije o Trojstvu predstavljene kroz ulazak u detalje ove nauke što ponekada daje impresiju da je ova doktrina teško shvatljiva. Iako je svakako potrebno ulaziti u takva detaljna proučavanja, ipak ovim radom želim da u jednostavnom i lakom jeziku i stilu pisanja, shvatimo da je ovo isto tako biblijska nauka puna lepote i skladnosti kao što je to svaka biblijska istina, te da se može objasniti i jasnim jednostavnim jezikom. Moja želja je da se kroz jednu kratku naraciju koja se može procitati u “jednom dahu”, dobije velika slika koju nam Biblija daje o ovoj istini.

Izjava vere

“Postoji jedan Bog: Otac, Sin i Sveti Duh, zajednica tri lica iste večnosti. Bog je besmrtn, svemoćan, sveznajuć, iznad svega i svuda prisutan. On je beskonačan i prevazilazi moć ljudskog shvatanja, ali ipak poznat preko otkrivanja o Sebi. On je večno dostojan da Ga sva stvorenja poštuju, obožavaju i da Mu služe.”

Bog – Elohim je množina

Već od samog početka ljudske istorije koja je uslovljena padom u greh, bilo je jasno da su čovekove ideje o Bogu ograničene njegovom ljudskom grešnom prirodom. Jedini način čovekovog poznanja Boga svodi se na ono što nam je Bog otkrio o samom sebi.

Osnova Božjeg otkrivenja o sebi zasniva se na jednostavnoj istini monoteizma da postoji samo jedan Bog. Bog je Izraelskom narodu dao tu osnovnu istinu kroz poznati tekst: “**Čuj, Izrailju: Gospod je Bog naš jedini Gospod.**” (5. Mojsijeva 6:4). Osim što nam ovaj tekst otkriva dva najznačajnija imena za Boga, “**Gospod**” – jevrejski “**Jahve**”, i “**Bog**” – jevrejski “**Elohim**” on sadrži ključnu reč koja definiše temelje monoteističke vere, reč “**jedan**”. Osnova monoteizma je da ima **jedan** Bog.

Iako reči “**Bog**” i “**jedan**” čine temelj biblijskog monoteizma, one još uvek u sebi otkrivaju složenost i množinu u Božanstvu. Sama reč “**Bog**” na jevrejskom jeziku je “**Elohim**” što je reč u množini i literlano znači “**Bogovi**”. Isto tako reč “**jedan**” na jevrejskom “**ehad**” u ovom slučaju označava jedinstvo više njih. Isti je slučaj prilikom stvaranja gde je Bog stvorio čoveka na svoju sliku i rekao da će čovek i žena postati “**jedno (“ehad”) tijelo.**” (1. Mojsijeva 2:24).. Tu se ista reč koja se koristi za jednog Boga - “**ehad**”, upotrebljava da kaže da su čovek i žena iako odvojene individue, još uvek “**jedno**”. Drugim rečima, nasuprot politeističkoj ideji o bogovima koji su bili svaki za sebe, često boreći se međusobom, biblijsko Božanstvo iako množina je još uvek **jedno** – “**ehad**”.

Istina o više božanskih lica se proteže kroz celu Bibliju počevši od prve njene stranice kada Bog govoreći o sebi u množini kaže o stvaranju čoveka: “**da načinimo čoveka po svojemu obličju... I stvori Bog čovjeka po obličju svojem, po obličju Božijemu stvori ga; muško i žensko stvori ih.” (1. Mojsijeva 1:26). Samo stvaranje čoveka kao množine muškog i ženskog je upravo ono što je obličje Božje u čoveku. Čovek je obličje Božje zato što je množina muskog i zenskog kao što je i Bog množina. “**Za to će ostaviti čovjek oca svojega i mater svoju, i prilijepice se k ženi svojoj, i biće dvoje jedno (“ehad”) tijelo.**” (1. Mojsijeva 2:24).**

Ta množina je izražena i prilikom čovekovog pada u greh kada je čovek poželio da postane kao Bog, znajući šta je dobro a šta zlo. Izjavljujući osnove čovekovog greha, Bog se obraća samom sebi u množini i kaže: “**eto, čovek postea kao jedan od nas**” (1. Mojsijeva 3:22). Isto tako, Bog očito za sebe govori u množini kada u slučaju gradnje Vavilonske kule kaže opet samom sebi: “**Hajde da sidemo, i da im pometemo jezik.**” (1. Mojsijeva 11:7). U jednom drugom primeru, Bog se obraća proroku Isaiji u množini i pita “**koga ću poslati i ko će nam ići**” (Isaija 6:8). Interesantno je da iako se Bog obraća kao množina, prorok na to odgovara obraćajući se Bogu u jednini “**evo mene, pošlij mene.**”

Stari Zavet i božanska lica

Stari zavet izjavljuje da postoji samo jedan Bog, i da je to Bog koji se otkrio Avramu, Isaku i Jakovu, te kasnije Mojsiju i Izraelskom narodu. Pa ipak, u Starom zavetu, osim što smo videli da se Bog – Elohim predstavlja kao množina, susrećemo i više božanskih lica koja potvrđuju tu množinu.

Sveti Duh

Božji Duh učestvuje u stvaranju: “**i Duh Božji dizaše se nad vodom.**” (1. Mojsijeva 1:2). Prema rečima Jova, Božji Duh je onaj koji nas stvara i daje nam život kao Svemogući: “**Duh Božji stvorio me je, i dah svemogućega dao mi je život.**” (Jov 33:4). Istu misao i David izražava u 104. Psalmu: “**Pošlješ duh svoj, postaju, i ponavljaš lice zemlji.**” (Psalam 104:30).

David poistovećuje Božju prisutnost sa prisutnošću svetog Duha: “**Nemoj me odvrgnuti od lica svojega, i svetoga duha svojega nemoj uzeti od mene.**” (Psalam 51:11), “**Kuda bih otišao od Duha tvojega, i od lica tvojega kuda bih utekao?**” (Psalam 139:7).

Duh Sveti je onaj koji urazumljuje čoveka prema rečima Jova: “**Ali je duh u ljudima, i duh svemogućega urazumljuje ih.**” (Jov 32:8). Sa druge strane, David se moli Bogu za vodstvo Duha: “**Duh tvoj blagi neka me vodi po stazi pravoj.**” (Psalam 143:10).

Sveti Duh je bio sa Božjim ljudima u Starom zavetu. Faraon se pitao može li neki drugi čovek biti kao Josif koji ima Duha Božjega: “**I reče Faraon slugama svojim: možemo li naći čovjeka kakav je ovaj, u kojem bi bio Duh Božji?**” (1. Mojsijeva 41:38). Bog je dao Veseleilu Svetoga Duha da bi mogao da radi na izgradnji svetinje: “**I napunih ga duha svetoga, mudrosti i razuma i znanja i svake vještine.**” (2. Mojsijeva 31:3). Prilikom izbora Davida kao zamene za

Saula, Duh odlazi od Saula i Dolazi na Davida: **“i siđe duh Gospodnji na Davida i osta na njemu od toga dana.... A duh Gospodnji otide od Saula.”** (1. Samuilova 16:13,14).

Prema proročanstvima Starog zaveta, budući Mesija će doći sa silom Duha svetoga: **“Evo sluge mojega, kojega podupirem, izbranika mojega, koji je mio duši mojoj; metnuću duh svoj na njega, sud narodima javljaće.”** (Isaija 42:1).

“Anđeo Gospodnji”, Sin Božji, Jahve, Spasitelj, Mesija

Na mnogim mestima u Starom zavetu susrećemo božansku ličnosti koja se naziva “anđeo Gospodnji” za koga je Bog Mojsiju rekao **“Čuvaj ga se, i slušaj ga, nemoj da ga rasrdiš, jer vam neće oprostiti grijeha, jer je moje ime u njemu.”** (2. Mojsijeva 23:21). Ako to biće neće oprostiti grehe, onda je to božanska ličnost jer je samo Bog onaj koji oprašta ili ne oprašta grehe. U doba sudija, anđeo Gospodnji tvrdi za sebe da je izveo Izrael iz Egipta i da je on načinio zavet sa Izrailj: **“I dođe anđeo Gospodnji od Galgala u Vokim i reče: izveo sam vas iz Misira i doveo vas u zemlju za koju sam se zakleo ocima vašim; i rekoh: neću pokvariti zavjeta svojega s vama dovijeka.”** (Sudije 2:1)

Prorok Danilo u svojoj viziji nebeskog suda vidi nekog da **“kao sin čovječji idāše s oblacima nebeskim”** (Danilo 7:13), dok u slučaju njegovih drugova bačenih u užarenu peć, onaj koji ih spašava sigurne smrti je izgledao **“kao da je sin Božji.”** (Danilo 3:25).

Gospod - Jahve, govori o budućem stradanju “Pastira” i naziva ga **“čovjeka druga mojega”** (Zaharija 13:7). Isus Hristos će kasnije ovo proročanstvo primeniti na sebe (Matej 26:31). Bog Jahve kaže da **“Ja sam, ja sam Gospod, i osim mene nema spasitelja”** (Isaija 43:11), pa ipak Bog Jahve govori prorocima o Spasitelju koji će doći i izbaviti Izrael. Tako, Jahve preko proroka **Osije kaže: “A na dom Judin smilovaću se, i izbaviću ih Gospodom Bogom njihovijem.”** (Osija 1:7). Ovde je govornik Jahve koji govori o nekoj drugoj ličnosti koja će da sapsi Izrael i naziva je **“Gospodom”** – jevrejski **“Jahve”** i **“Bogom”** – jevrejski **“Elohim”**. Drugim rečima, jedan Jahve će izbaviti Izrailj, a izbavitelj će biti drugi Jahve. Isajino proročanstvo govori da **“Glas je nekoga koji viče: pripravite u pustinji put Gospodnji (Jahve)”** (Isaija 40:3), upravo ono što je kasnije Jovan Krstitelj radio pripremajući put Gospodu Isus.

Konačno, za budućeg Mesiju, Pomazanika, Spasitelja Izraela, iako se kaže da **“djevojka će zatrudnjeti i rodiće sina”** (Isaija 7:14), još uvek se kaže da jedno od imena tom **“Sinu”** će biti **“otac vječni.”** (Isaija 9:6).

Imajući u vidu sve ove citate u Stom zavetu o više božanskih lica, ostaje nam da zaključimo da Stari zavet daje osnovu monoteizma ne u negiranju više božanskih lica nego u definiciji da su oni **“jedno”** – **“ehad”**. Iako istina o jednom Bogu je izrečena i preko proroka Isaije koji prenosi Jahvine reči: **“Ovako govori Gospod car Izrailjev i izbavitelj njegov, Gospod nad vojskama: ja sam prvi i ja sam posljednji, i osim mene nema Boga”** (Isaija 44:6), još uvek sam prorok Isaija piše o detetu koje će se roditi i kome će ime biti **“Bog silni”** (Isaija 9:6). Monoteizam je dakle prema Starom zavetu izraženo kroz jedinstvo više božanskih lica.

Novi zavet i potpuno otkrivenje Trojstva

Novi zavet kroz utelovljenje Isusa Hrista kroz kojega jedino možemo videti Boga, u potpunosti otkriva jedinstvo Boga kao Trojstvo lica Oca, Sina i Svetoga Duha.

Božanstvo Isusa Hrista

Prilikom rođenja Isusa Hrista, andjeo je jasno rekao Mariji da detetu da **“ime Isus; jer će on izbaviti svoj narod od grijeha njihovijeh.” (Matej 1:21)**. Samo ime **“Isus”** je grčka reč istovetna sa jevrejskom **“Jehošua”** što znači **“Jahve spasava”**. Isto tako, anđeo je rekao da je to ispunjenje starozavetnog proročanstva o detetu koji će se roditi i koje će se zvati **“Emanuilo, koje će reći: s nama Bog.” (Matej 1:23)**. Dok je bio na ovoj zemlji, Hristos je nosio dve vrlo različite prirode, ljudsku i božansku. Bio je u isto vreme i **“Sin čovečji” (Matej 8:20)** i **“Sin Božji” (Matej 14:33)**, potpuno čovek i potpuno Bog.

Iako je na prvi pogled ljudima izgledao samo kao čovek, više puta je kroz Hristovu ljudsku prirodu bljesnula božanska priroda u delima koje je činio i izjavama koje je davao a koje pripadaju samo Bogu. On je uzetom čoveku oprostio grehe rečima **“sinko, opraštaju ti se grijesi tvoji.” (Matej 9:2)**. Hristos je davao izjave o sebi koje su bile neverovatne za njegove slušaocce. Tvrđio je: **“Ja i otac jedno smo.” (Jovan 10:30)**. Prisvojio je za sebe ime **“Jahve”** rekavši za sebe **“ja sam”**, grčki **“ego eimi” (Jovan 8:58)**, izraz koji je istovetan imenu Boga koji se otkrio Mojsiju u gorućem žbunu i rekao mu svoje ime kao **“ja sam onaj što jest.” (2. Mojsijeva 3:14)**. Nakon ovakvih izjava, budući da su ga smatrali samo čovekom, ljudi su uzeli kamenje da ubiju Isusa **“za hulu na Boga, što ti, čovjek budući, gradiš se Bog.” (Jovan 10:31)**. Isto tako, Isus je rekao da niko nije video Oca nebeskog osim njega **(Jovan 6:46)**. Na zahtev svog učenika Filipa da im pokaže Oca, Isus je jednostavno rekao **“koji vidje mene, vidje oca.” (Jovan 14:9)**. Isus je isto tako jasno rekao za sebe da je Bog kada je dao izjavu **“Ja sam ... Život” (Jovan 14:6)**.

Prema Jovanovom izveštaju, Isus je od početka bio sa Bogom nazivajući se **“Reč”**, i On sam **“Bog bješe.” (Jovan 1:1)**. Za tu **“Reč”**, Isusa Hrista, kaže se da **“Sve je kroz nju postalo” (Jovan 1:3)**, i da je on bio **“obličje Boga što se ne vidi.” (Kološanima 1:15)**.

O tom Božjem obličju Hrista govori i Filibljanima poslanica gde se kaže da pre svoga dolaska na zemlju Isus je **“bio u obličju Božijemu”** ali je **“Ponizio sam sebe postavši poslušan do same smrti, a smrti krstove”**, te da zbog svog dobrovoljnog poniženja **“na oči nađe se kao čovjek.” (Filibljanima 2:6-8)**. Mnogi ga zato u ono vreme kao i kroz istoriju nisu prepoznali kao Boga a i njegovi učenici su tek nakon pobede nad smrću i vaskrsenja u potpunosti shvatili njegovo božanstvo i davali izjave o Njegovom božanstvu kao što je učenik Toma rekao Hristu: **“Gospod moj i Bog moj.” (Jvan 20:28)**. S obzirom da su Hristos i učenici govorili aramejskim jezikom, koji je vrlo sličan jevrejskom jeziku, ovde Toma koristi za Hrista dva glavna imena za Boga koje smo sreli u **“Čuj, Izrailju...” (5. Mojsijeva 6:4)**, **“Gospod” – Jahve, i “Bog” – “Elohim”**.

Isus Hristos se naziva **“jedinoridni Sin” (Jovan 3:16)**. Ovde se koristi grčka reč **“μονογενής”** (“monogenes”) koja u originalu nema konotaciju rođenja. Radi se o jedinstvenosti kao što ni Isak koji se naziva **“jedinorodni” (Jevrejima 11:17)** nije bio niti prvi a niti jedini sin Avrama, nego je bio jedinstven u svojoj ulozi sina po obećanju. Isusova jedinstvenost u tome što iako je Bog, rodio se i utelovio kao čovek, je izražena kroz ovaj izraz **“jedinorodni.”**

Isus se takođe naziva **“prvorodeni” (Kološanima 1:15)**. Ovde se koristi grčka reč **“πρωτοτόκος”** (“prototokos”) koja se u Bibliji koristi za onoga koji je bio prvenac i prema tome nosioc nasledstva i prvenstvo nad svim drugim naslednicima. Naglasak nije na rođenju jer “prvorodjeni” nije morao uvek biti prvi rođen. Na primer, vidimo da je Isav izgubio svoje “prvorodenje” prodavši ga svome bratu Jakovu i **“Tako Isav nije mario za prvenaštvo (πρωτοτοκια”, LXX) svoje. (1. Mojsijeva 25:34)**. Sa druge strane, David kao predlika Mesije je bio **“načinjen prvencem” (Psalam 89:27)** iako nam Biblija jasno kaže da David nije bio prvi sin. Pleme Jefrema koje nije bilo od Jakovljevog prvenca, zbog toga što je bilo najistaknutije pleme severnog carstva se naziva **“prvenac moj” (Jeremija 31:9)**. Čak smo i svi mi postali “prvorodeni” i pozvani smo da pristupimo **“K saboru i crkvi prvorodnijeh (πρωτοτόκος)” koji su napisani na nebesima.” (Jevrejima 12:23)**. Naše prvorodenje se ne zasniva na činjeničnom stanju redosleda našeg telesnog rođenja, nego na prvenstvu koje dobijamo kroz to što postajemo deca obećanja. To prvorodstvo koje smo dobili kroz Hristovo posinaštvo moramo čuvati da ga ne izgubimo **“kao Isav, koji je za jedno jelo dao prvorodstvo (πρωτοτοκια)” svoje.” (Jevrejima 12:16)**.

Hristovo prvenstvo nad svima koje se ogledalo kroz simbol “prvorodstva” medju njegovim narodom je izraženo i time sto je Isus Hristos isto tako i **“početak i prvorodeni iz mrtvih” (Kološanima 1:18)**. Za Isusa kao **“prvorodnoga”** je rečeno **“da mu se poklone svi anđeli Božiji.” (Jevrejima 1:16)**. Isus se takođe naziva **“prvorodeni među mnogom braćom.” (Rimljanima 8:29)**. Kroz sve ove primere Isusovog **“prvorodenja”** ili **“prvorodstva”** jednostavno je izraženo Hristovo prvenstvo nad svima. On je Bog, Stvoritelj, koji je iznad svih u svakom smislu. Isus je **Bog (Rimljanima 9:5)**. Isus je **Jahve (Jovan 8:58)**. Isus je **Stvoritelj (Jovan 1:3)**. Isus je **Car nad carevima i Gospodar nad gospodarima (Otrkivenje 17:14)**. Isus je **Mesija (Jovan 4:24,25)**. Isus je **Spasitelj (2. Timotiju 1:10)**. Isus je **Provosveštenik (Jevrejima 8:1,2)**. Isus je **Alfa i Omega (Otrkivenje 22:13)**. Isus je **jedino ime kojim se spašavamo (Dela 4:10-12)**. Isus je zaista dobio **“ime koje je veće od svakoga imena. Da se u ime Isusovo pokloni svako koljeno onijeh koji su na nebu i na zemlji i pod zemljo; I svaki jezik da prizna da je Gospod Isus Hristos na slavu Boga oca.” (Filibljanima 2:9-11)**.

Nema sumnje da su apostoli shvatili potpuno Božanstvo Isusa Hrista tako da apostol Pavle hrišćanskoj crkvi piše da u Hristu **“živi svaka punina Božanstva tjelesno.” (Kološanima 2:9)**, te da je Isus **“nad svima Bog blagosloven vavijek.” (Rimljanima 9:5)**. Drugi apostoli su isto tako shvatili Hristovo Božanstvo pa tako apostol Jovan nas poziva **“da budemo u istinome sinu njegovom Isusu Hristu”** te da je On **“istini Bog i život vječni.” (1.Jovanova 5:20)**. Sa druge

strane, Petar, apostol Isusa Hrista, se obraća nama koji smo prihvatili veru **“Boga našega i spasa Isusa Hrista.” (2. Petrova 1:1).**

Konačno, sam Bog Otac Hrista naziva Bogom kad Sinu kaže: **“prijestol je tvoj, Bože, va vijek vijeka” (Jevrejima 1:8)** i **“toga radi pomaza te, Bože, Bog tvoj” (Jevrejima 1:9).** U Bibliji naziv “Bog – Elohim” je nosioc svih najviših božanskih atributa od kojih su vrećnost, besmrtnost, sveznaje, svemoć i svi ostali božanski atributi. Sve je to primenjeno na Hrista kada se naziva Bogom.

Božanstvo Svetoga Duha

Božanska ličnost Svetog Duha se takođe jasno otkriva od samog početka u Novom zavetu. Iako je Marija tek bila isprošena za Josifa, **“nađe se da je ona trudna od Duha svetoga.” (Matej 1:18).** Anđeo je potvrdio Josifu ovu istinu rečima: **“jer ono što se u njoj začelo od Duha je svetoga.” (Matej 1:20).** Prilikom Hristovog krštenja Isus **“vidje Duha Božijega gdje silazi kao golub i dođe na njega.” (Matej 3:16).** U stvarnosti, ceo Hristov život na zemlji je bio pod pomazanjem i vodstvom Duha Svetoga, od njegovo rođenja, pa da vaskrsenja. Na primer, ne samo što je Marija začela Duhom svetim, nego Luka kaže za Hrista da **“dijete rastijaše i jačaše u duhu.” (Luka 2:40).** Odmah nakon Hristovo krštenja **“Isusa odvede Duh u pustinju.” (Matej 4:1).** Apostola Pavle kaže da Isus **“Duhom svetijem sebe prinese bez krivice Bogu,” (Jevrejima 9:14),** kao i da je Hristovo vaskrsenje bilo delo Svetoga Duha: **“Jer i Hristos jedanput za grijeh naše postrada, pravednik za nepravednike, da nas privede k Bogu, ubijen, istina, bivši tijelom, no oživjevši Duhom.” (1. Petroma 3:18).**

Isus sumira celu svoju službu kao vodstvo i pomazanje Duha: **“Duh je Gospodnji na meni; zato me pomaza da javim jevandjelje siromasima; posla me da iscijelim skrušene u srcu; da propovjedim zarobljenima da će se otpustiti, i slijepima da će progledati; da otpustim sužnje; I da propovijedam prijatnu godinu Gospodnju.” (Luka 4:18,19).**

Isus Hristos je obećao da će njegova crkva nakon Njegovog odlaska dobiti **“drugog Utešitelja” (Jovan 14:16),** koga je isto tako nazvao **“Duha istine” (Jovan 14:17).** Duh Sveti je Hristov predstavnik i zamenik na zemlji. U **1. Jovanovoj 2:1** Isus Hristos je nazvan **“Utešitelj” (“παράκλητος”).** Pa iako je sam Isus Hristos nazvan **“Utešitelj”**, On je nazvao Svetog Duha **“drugi Utešitelj” (grčki “ἄλλος παράκλητος”).** Reč **“drugi”** u Jovan 14:16-17 je grčka reč **“ἄλλος” (“alos”)** što znači **“drugi iste vrste”**, nasuprot grčke reči **“ἕτερος” (“heteros”)** koja označava **“drgi različite vrste”**. Prema tome, Sveti duh je Utešitelj iste vrste kao Isus Hristos, i radi se o zasebnoj božanskoj ličnosti kao što je Hristos zasebna ličnost od Oca.

Isto tako, poznavanje grčke gramatike može da nam pomogne u onome kako je Jovan shvatio Svetog Duha kada je pisao Jevandjelje. Zamenica u grčkom jeziku uvek sledi rod imenice kao i u našem jeziku, pa tako **“utešitelj”**, grčki **“παράκλητος” (“parakletos”)**, je imenica muškog roda pa je i zamenica muškog roda. Medjutim, reč **“Duh”**, grčki **“πνεῦμα” (“pneuma”)**, je reč srednjeg roda i prema svim gramatičkim pravilima trebala bi da sledi zamenica za srednji rod

“ono”. Medjutim u tektovima iz **Jovana 14:17, 14:26 i 15:26** u originalu grčkog jezika za reč “**pneuma**” koja je srednjeg roda, Jovan umesto “ono” koristi “on” za muški rod, jasno naglašavajući da je Sveti Duh ličnost a ne neka stvar ili samo sila.

Dok se Isus nalazi na nebu posredujući za svoj narod, Duh Sveti takođe posreduje za nas: **“A tako i Duh pomaže nam u našijem slabostima: jer ne znamo za što ćemo se moliti kao što treba, nego sam Duh moli se za nas uzdisanjem neiskazanim. A onaj što ispituje srca zna što je misao Duha, jer po volji Božijoj moli se (grčka reč “ἐντρογγύωνω” koja znači “posredovati”) za svete.”** (Rimljanima 8:26,27). Ova ista reč za “posredovati” se nalazi i u tekstu o Hristovom posredovanju koju nalazimo u **Jevrejima 7:25**.

Apostolska crkva je primila Duha svetoga na dan Pedesetnice i u božanskoj sili Duha svetoga odnela Jevanđelje do svih krajeva zemaljskih. Ovo poslanstvo prvih hrišćana je poslanstvo Duha svetoga koje je potvrđeno rečima: **“Ovi dakle poslani od Duha svetoga.”** (Dela 13:4). Duh Sveti je takođe direktno uključen u proročki dar **“Jer nikad proroštvo ne bi od čovječije volje, nego naučeni od svetoga Duha govoriše sveti Božiji ljudi.”** (2. Petrova 1:21). Duh nam govori i upozorava na opasnost koje će nas susresti jer **“Duh razgovijetno govori da će u pošljednja vremena odstupati neki od vjere slušajući lažne duhove i nauke đavolske.”** (1.Timotija 4:1). Duh Sveti deli duhovne darove članovima Crkve **“A ovo sve čini jedan i taj isti Duh razdjeljujući po svojoj vlasti svakome kako hoće.”** (1. Korinćanima 12:11). Osim što daje darove, Duh Sveti nas zapečaćava za spasenje: **“I ne ožalošćavajte svetoga Duha Božijega, kojijem ste zapečaćeni za dan izbavljenja.”** (Efescima 4:30).

Sveti Duh ima attribute osobe. Duh ima intelekt – sve ispituje (1. Korinćanima 2:10). Duh ima znanje jer poznaje Božji razum (1. Korinćanima 2:11). Duh ima razum jer Otac poznaje misli Duha (Rimljanima 8:27). Duh ima emocije (Efescima 4:30). Duh ima svoju volju (Dela 13:2; Dela 16:6). Duha treba poslušati (Dela 10:19-21). Duhu se može protiviti (Dela 7:51). Na Duha se može huliti (Matej 12:31,32; Marko 3:29). Duhu se može lagati (Dela 5:3).

Sveti Duh ima božanske attribute. Duh je sveznajući (1. Korinćanima 2:10-12 uporediti sa Rimljanima 11:33). Duh je svemoćan (Jov 22:4 uporediti sa 1. Dnevnikova 29:11,12). Duh je sveprisutan (Psalam 139:7-10; Jovan 14:17). Duh je večan (Jevrejima 9:14 - original kaže “večni Duh”). Duh je svet (Matej 12:32). Duh je ljubav (Galaćanima 5:22). Duh je istinit (Jovan 14:17; 15:26).

Apostol Petar je jasno naglasio da je Sveti Duh Bog kada u slučaju laganja Ananije i Safire ukorava Ananiju rečima: **“zašto napuni sotona srce tvoje da slažeš Duhu...Ljudima nijesi slagao nego Bogu.”** (Dela 5:3,4).

Apostol Pavle takođe prepoznaje puninu božanstva Duha Svetoga kada govori o Njemu kao o Onome koji zna tajne Božje jer **“Duh sve ispituje, i dubine Božije... i u Bogu što je niko ne zna osim Duha Božijega.”** (1. Korinćanima 2:10,11). Kada Biblija koristi reč “znati” ili

“poznati”, to je uvek iskustveno poznanje. Sve tajne Boga može dokučiti kroz vlastito iskustvo samo božanska ličnost.

Trojstvo

Trojstvo je dakle biblijski koncept monoteizma i istina o jednom Bogu u tri lica. Gospod Isus Hristos je sumirao istinu o Trojstvu na kraju svoga boravka na zemlji dajući učenicima nalog da idu po celome svetu, da nauče sve ljude **“krsteći ih va ime oca i sina i svetoga Duha.”** (Matej 28.19). Primer ovakvog krštavanja u jedno ime a tri lica se video i prilikom Hristovog krštenja gde su bile prisutna sva tri božanska lica kada Isus **“vidje Duha Božijega gdje silazi kao golub i dođe na njega.”** i kada je čuo Očev **“glas s neba koji govori: ovo je sin moj ljubazni koji je po mojoj volji.”** (Matej 3:16,17). Važno je naglasiti da iako se krstavamo u ime tri lica, još uvek je samo jedno ime a ne tri imena. Lica su množina, ime je jedno.

Život Crkve se odvija kroz darove i upravu svih tri božanskih lica: **“Darovi su različni, ali je Duh jedan. I različne su službe, ali je jedan Gospod. I različne su sile, ali je jedan Bog koji čini sve u svemu.”** (1. Korinćanima 12:4-6). Apostol Pavle u pozdravu crkvi u Korintu prepoznaje ova tri božanska lica kada kaže: **“Blagodat Gospoda našega Isusa Hrista i ljubav Boga i oca i zajednica svetoga Duha sa svima vama.”** (2. Korinćanima 13:13).

Tokom istorije, neki hrićani su pokušavali da ljudskim razumom objasne Božanstvo, dok su pri tome dodavali ili oduzimali onome što nam je otkriveno u Bibliji. To je uvek dovelo do raznih jeresi. Jedna od takvih jeresi gde se prepoznaje množina ali ne i jednakost božanskih lica je krivoverje o podređenosti ili subordinaciji, gde se suština božanskih ličnosti opisuje tako da je Isus Hristos podređen Ocu a Duh sveti Ocu i Sinu. Sa druge strane, neki od onih koji nisu mogli da shvate množinu u jedinstvu su otišli u jeres modalizma prema čijem verovanju postoji samo jedna božanska ličnost koja se jednom otkriva kao Otac, drugi put kao Sin a treći put kao Sveti Duh. Oni veruju da iako postoje tri različite forme u kojima se Bog predstavlja, ipak ima samo jedna ličnost. Na drugom kraju spektruma su oni koji prepoznavaju i jednakost božanskih ličnosti i njihovo potpuno božanstvo, ali veruju da je svaka božanska ličnost toliko zasebna da imamo zapravo tri Boga. Takvo verovanje se zove triteizam koji je samo jedan od oblika politeizma.

Neka od drugih krivoverja su vezana za pitanje božanstva drugog i trećeg lica Trojstva.

Najpoznatije je ono iz 4. veku kada je Arije spekulirajući o Hristovom početku i nastanku tvrdio da je Isus stvoreno biće dok je službena ckrva kao suprot tome izašla sa idejom večnog rađanja Sina od Oca i sa večnim ishodenjem Duha od Oca i Sina. Što se tiče Duha svetoga, ima onih koji veruju da je to samo energija ili neki drugi vid Božje ili Hristove ličnosti ali da se ne radi o potpuno zasebnoj božanskoj osobi koja je nezavisna kao što su Otac i Sin zasebne osobe i individue, te da u neku ruku postoji samo dvojstvo a ne Trojstvo.

Mnogi dobronamerni hrićani u želji da objasne istinu o tri božanske osobe i jednog Boga pokušavaju da u prirodi pronađu usporedbe koje bi nam objasnile taj koncept. Neki su rekli da je Trojstvo slično kao čovek koji je u isto vreme otac svome sinu, sin svome ocu i suprug svojoj

supruzi. Pa ipak, to je najobičniji izraz jeresi modalizma gde postoji samo jedna ličnost koja ima više načina na koja se izražava. Sa druge strane, neki kažu Trojstvo je kao trojedni list dateline koji se sastoji od tri listića koji čine jedan struk deteline. Pa ipak, to je samo oblik triteizma ili politeizma jer su svaki od tri listića zasebni i jedna trećina celoga a ne celina. Drugi opet koriste usporedbu vode, leda i vodene pare. Međutim, to je samo oblik krivoverja modalizma jer su to samo različite forme iste supstance. Ono što postaje očito iz ovih primera je da mi ne možemo u prirodi oko nas naći nešto što bi nam prikazalo Boga jer su to sve stvari koje je Bog stvorio a On sam je iznad svega toga i On se ne može opisati stvarima koje je on stvorio.

Ostaje nam samo jedinstveni biblijski koncept nauke o Trojstvu koja nas uči da postoji jedan Bog ili Božanstvo. Jedan Bog podrazumeva Oca, Sina i Svetoga Duha, tri božanske osobe. Iako su jedno u prirodi, suštini, karakteru i nameri ipak su to tri zasebne osobe. Ličnost Oca nije ličnost Sin niti ličnost Svetog Duha. Ličnost Sina nije ličnost Oca niti ličnost Svetog Duha. Prema tome, ličnost Svetog Duha nije ličnost Oca niti ličnost Sina. Pa ipak, oni su jedan Bog i svako od lica je “**punina božanstva**”.

Svaka od tri osobe Božanstva postoji od večnosti i nikada nije bilo vremena u beskonačnoj prošlosti i budućnosti kada one nisu ili neće živeti u zajednici. Sva tri lica dele iste bižanske attribute koje čine Boga onim što On jeste – **jedan Bog**. U slučaju suštine Božanstva, Biblija daje izjave koje smo videli u ovom kratkom pregledu gde nam se jednostavno daju božanski atributi svake od tri osoba i činjenica da ima jedan Bog. Biblija ne ulazi u objašnjavanje ontološkog odnosa među tri božanske osobe i ne daje objašnjenje kako je to moguće da su oni jedno. Očito je da Bog nije našao za potrebno da nam to objašnjava. Drugim rečima, Biblija nam ne objašnjava logiku kako je to moguće da su tri božanske osobe jedno i kako one čine jednog Boga, već jednostavno izjavljuje da je to tako.

Pa ipak, ono što je u sferi nas ljudi i u načinu na koje tri božanske osobe imaju interakciju sa nama ljudima u planu spasenja, Biblija je više nego jasna. Najbolji način na koji mi ljudi shvatamo Trojstvo je u onome što božanska lica rade u cilju spasavanja čoveka koje zovemo plan spasenja. Iako su tri božanske osobe jedno u planu spasenja čoveka, svaka od Njih izvršava deo tog plana onako kako je taj plan zamišljen u božanskoj mudrosti. Otac zauzima vodstvo nad svima (**Efescima 4:6**), Sin se dobrovoljno podčinjava Očevoj volji (**Jovan 14:28; Filibljanima 2:6-8**), a Duh sveti se dobrovoljno podčinjava i Ocu i Sinu (**Jovan 14:25; 15:26**). Ova podčinjenost božanskih osoba jedna drugoj se odražava samo u planu spasenja ali ne i u smislu prirode božanstva Njihovih ličnosti. Tri lica svetog Trojstva su jednako božanske. Božanstvo samo po sebi nema gradacije kao što je to izraženo u paganstvu gde su neki bogovi suštinski viši od drugih. Ako su Isus i Sveti Duh božanske osobe, onda one imaju puninu božanstva jer prema Bibliji ne postoji ni jedan drugi “oblik” ili “stepen” pravog božanstva. “Polubožanstva” se nalaze u domenu mitologije a ne biblijske nauke.

Ovo ustrojstvo plana spasenja i način kako se on izvršava će trajati sve do dana kada se izvrši Njegova namera i kada nestane svakog neprijateljstva u Božejm stovrenom univerzumu, te kada

Sin izvrši svoj zadatak pomirenja na kome je celo Trojstvo radilo: **“A kad mu sve pokori, onda će se i sam sin pokoriti onome koji mu sve pokori, da bude Bog sve u svemu”**

(1.Korinćanima 15:25). Plan spasenja je delo Trojstva na uspostavljanje harmonije i jedinstva u ljubavi što je suština Boga izražena u definiciji koju daje apostol Jovan a koja se primenjuje na sva tri lica Božanstva: **“Bog je ljubav!” (Jovan 4:16)**